

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/99/2022
Identifikačné číslo spisu:	8213200568
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8213200568.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu LUKYZVAR, s. r. o., so sídlom 086 37 Andrejová 36, IČO: 46 026 061, zastúpeného advokátom JUDr. Ondrejom Kellerom, so sídlom Námestie slobody 2, 066 01 Humenné, proti žalovaným 1. ARIAN TRADE, s.r.o., so sídlom Duklianska 11, 085 01 Bardejov, IČO: 31 694 586, zastúpený advokátom JUDr. Vladimírom Milasom, so sídlom Masarykova č. 13, 080 01 Prešov, 2. AKBARIES, s.r.o., so sídlom 086 37 Andrejová č. 22, IČO: 36 461 695, o určenie práva užívania k poľnohospodárskej pôde, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6C/4/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. októbra 2021 sp. zn. 23Co/12/2020, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove z 27. januára 2022 sp. zn. 23Co/12/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1 a 2 majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom zo 07. novembra 2019 č. k. 6C/4/2013-600 čiastočne vyhovel žalobe a určil, že žalobca je odo dňa 01.01.2012 oprávneným nájomcom špecifikovaných poľnohospodárskych pozemkov, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a rozhodol o náhrade trov konania.

1.1. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 80, resp. § 137 písm. c), d) CSP, § 1 ods. 1, 2, § 4, § 6, § 7 ods. 1, § 8 ods. 1, § 10 ods. 1, 3, § 12, § 14 ods. 1, § 13 ods. 2 z. č. 504/2003 Z.z., § 35 ods. 2. § 37, § 39, § 40 ods. 1, 2, 3, § 41, § 43a, § 48 ods. 1, 2, § 49, § 663, § 671 ods. 2, § 677, § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že naliehavý právny záujem bol daný práve tým, že žalobcu Poľnohospodárska platobná agentúra listom zo dňa 17.12.2012 odkázala na podanie žaloby, týkajúcej sa sporného užívania práva k predmetu vymedzeného touto žalobou. Posudzoval platnosť nájomných zmlúv, ktoré v konaní predložila strana žalobcu i žalovaných v 1. a 2. rade. Dospel k záveru, že ide o poľnohospodárske pozemky, na ktorých je možné vykonávať poľnohospodársku činnosť. Konštatoval, že nájomné zmluvy žalovaní v 1. a 2. rade nepredložil v celom rozsahu k pozemkom, ktoré podľa žalobcu sú poľnohospodárskou pôdou, ktorú má v nájme a ktorú má právo

obhospodarovat'. Niektoré nájomné zmluvy zo strany žalovaných v 1. a 2. rade boli uzavreté, ale vlastníci pôdy ich včas vypovedali a uzavreli novú nájomnú zmluvu so žalobcom a na niektoré pozemky nájomnú zmluvu žalovaní v 1. a 2. rade nepredložili. Dospel k záveru, že je potrebné vyhovieť žalobe v tom zmysle, že žalobca je oprávnený užívateľ pôdy na základe nájomných zmlúv, a tým spĺňa podmienky podpory vyplácanej Poľnohospodárskou platobnou agentúrou. Záverom konštatoval, že nie je úlohou súdu reagovať na každý jeden argument strany sporu, je podstatné zistiť skutkový stav a vec na základe takto zisteného skutkového stavu následne právne odôvodniť. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 225 ods. 1, 2 CSP tak, že ani jednej zo strán nárok na náhradu trov konania priznal, keďže žalobca mal neúspech len v nepatrnej časti sporu, a to vo vzťahu k nájomným zmluvám, pokiaľ išlo o LV č. XXX, XXX a XXX, k. ú. M..

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1 a 2 rozsudkom z 28. októbra 2021 sp. zn. 23Co/12/2020, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove z 27. januára 2022 sp. zn. 23Co/12/2020, zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že ho potvrdil, okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, v určení, že žalobca je od 01.01.2012 do 31.12.2017 oprávneným nájomcom poľnohospodárskych pozemkov zapísaných na LV č. XXX - p. č. reg. "E" XXX/X o výmere 3.465 m² - orná pôda, k. ú. M., a od 01.01.2013 do 31.12.2017 zapísaných na LV č. XXX p. č. v reg. "E" - XXX/XX o výmere 11.898 m², k. ú. M., druh pozemku: trvalý trávnatý porast, na LV č. XXX - p. č. v reg. "E" XXX/XX o výmere 2.119 m², druh pozemku: orná pôda, k. ú. M., LV č. XXX - p. č. v reg. "E" XXX/XX o výmere 5.923 m², druh pozemku: orná pôda, k. ú. M.. Zmenil rozsudok tak, že v prevyšujúcej časti žalobu zamietal. Priznal žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi v rozsahu 83 %. Žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2.1. Vychádzajúc z definície preukázania naliehavého právneho záujmu a výsledkov vykonaného dokazovania, žalobca mohol uplatniť určenie sporného práva užívať nehnuteľnosti v takom rozsahu, v ktorom preukázal spornosť, s poukazom na rozhodnutie správneho orgánu s odkazom na konkrétne ustanovenie § 16 b), c) ods. 1 z .č. 543/2007 Z.z., v zmysle ktorého bol oprávnený podať žalobu na súd a o jeho spornom práve rozhodne práve súd. Išlo teda o definované diely XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X, preto v tejto časti nepovažoval odvolacie námietky žalovaných za dôvodné a naliehavý právny záujem žalobcu považoval za preukázaný. Žalobca však v naposledy pripustenej zmene žaloby zo dňa 15.4.2013, žiadal určiť právo užívať nehnuteľnosti aj k ďalším nehnuteľnostiam definovaných v iných dieloch, okrem dielov XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X, ktorým zodpovedá celý rad identifikovaných pozemkov podľa evidencie nehnuteľností, teda parcelných číslach. Na takýto postup a dôvodnosť žaloby odvolací súd nezistil žiaden podklad v predložených dôkazoch žalobcom. Tým absentoval pre žalobcu nad rámec dielov XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X, naliehavý záujem na požadovanom určení. Odvolací súd vychádzal z uzavretých nájomných zmlúv žalobcu s vlastními pozemkov v rámci vyššie uvedených sporných dielov a zistil, že rozsudok súdu 1. inštancie je možné potvrdiť v rozsahu parcel č. E KN XXX/XX, XXX/X, XXX/XX a XXX/XX, ku ktorým disponuje žalobca nájomnými zmluvami. U parcel č. XXX/XX, XXX/XX a XXX/XX od 1.1.2013 a u parcely č. XXX/X od 1.1.2012 v súlade s rozhodnutiami Poľnohospodárskej platobnej agentúry, že sporné právo bolo medzi stranami zistené opakovane v rovnakých dieloch v rokoch 2012 až 2017. Keďže mal žalobca uzatvorenú nájomnú zmluvu na p.č. E KN XXX/XX, XXX/X a XXX/XX od 1.1.2013, potvrdil rozsudok súdu 1. inštancie vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam od 1.1. 2013 do 31.12.2017 a vo vzťahu k parcele č. E KN XXX/X od 1.1.2012 , potvrdil rozsudok súdu 1. inštancie vo vzťahu k tejto parcele od 1.1.2012 do 31.12.2017. Žalobca žiadal určenie sporného práva od 1.1.2012 do budúca, no dôkazy v konaní predložené svedčia o tom, že sporné právo Poľnohospodárska platobná agentúra eviduje u strán sporu v rokoch 2012 až 2017 a ani žalobca nepredložil iný dôkaz o tom, že je potrebné rozhodnúť o spornom práve od uzatvorenia nájomných zmlúv na neurčito resp. po roku 2017.

2.2. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu 1. inštancie v určeníach oprávneného nájomcu pre žalobcu uvedených v pripustenej zmene žaloby, nad rámec potvrdených parcel vo výroku I. rozsudku odvolacieho súdu a žalobu zamietol (výrok II. rozsudku). Dôvodom je tá skutočnosť, že kritériom pre určovací výrok je existencia naliehavého právneho záujmu na tomto určení. Zo žiadneho dôkazu vykonaného v konaní nevyplýva, aby bolo určené sporné právo v prospech žalobcu k iným, ako dielom XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X. Preto určenie oprávneného nájomcu nehnuteľností v prospech žalobcu

nad rámec týchto dielov nebol daný a preukázaný. Okrem toho rozhodujúce bolo, aby žalobca preukázal uzatvorené nájomné zmluvy k sporným dielom. Odvolací súd však vychádzajúc z identifikácie, ktorú žalobca doručil, porovnal nájomné zmluvy s konkrétnymi číslami parciel uvedených v identifikácii a zistil, že k iným nehnuteľnostiam, ako tým, ktoré sú uvedené vo výroku I. tohto rozhodnutia, žalobca nájomný vzťah nepreukázal. K zmene rozsudku súdu 1. inštancie a zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (k ostatným parcelám tvoriacich sporné diely XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X, na ktoré nemal žalobca uzatvorené nájomné zmluvy) a ďalších parciel, ktoré identifikoval žalobca označených inými číslami dielov - XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, ktoré neboli preukázané ako sporné, pristúpil odvolací súd podľa ust. § 388 CSP tak, že žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 2 v spojení s ust. § 255 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP založeného na argumentácii, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu, uplatniac si náhradu trov konania. Argumentoval tým, že odvolací súd poukázal na § 137 písm. c), d) CSP, podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z definície preukázania naliehavého právneho záujmu a výsledkov vykonaného dokazovania, v súlade so zákonom, žalobca mohol uplatniť určenie sporného práva užívať nehnuteľnosti v takom rozsahu, v ktorom preukázal spornosť, a to v rozhodnutí PPA definovaných dieloch XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X. Keďže žalobca v naposledy prípustenej zmene žaloby zo dňa 15.4.2013, žiadal určiť právo užívať nehnuteľnosti aj k ďalším nehnuteľnostiam definovaných v iných dieloch, okrem dielov XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X, ktorým zodpovedá celý rad identifikovaných pozemkoch podľa evidencie nehnuteľností, teda parcelných číslach už na takýto postup a dôvodnosť žaloby odvolací súd nezistil žiaden podklad v predložených dôkazoch žalobcom. Tým absentoval pre žalobcu nad rámec dielov XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X, naliehavý záujem na požadovanom určení. Dovolateľ s prijatým právnym názorom odvolacieho súdu vyjadruje nesúhlas. Podľa jeho názoru limitovať naliehavý právny záujem žalobcu pre úspešnosť v konaní len s odkazom na rozhodnutie Poľnohospodárskej platobnej agentúry Bratislava č. 500/910/12 / 2012 dňa 17.12.2012 je podľa jeho názoru nesprávny, pretože v rámci celého konania žalovaný v 1. a 2. rade tvrdili, že k všetkým špecifikovaným parcelám, ku ktorým sa žalobca domáhal podanou žalobou určenia užívacieho práva, majú oni na základe uzatvorených nájomných zmlúv užívacie právo a nie žalobca. Týmto podľa názoru žalobcu bol nespochybniteľne daný naliehavý právny záujem na jeho strane na určení jeho práva, ktoré spochybňovali žalovaní, bez ohľadu na rozhodnutie PPA. Rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k opätovnému navodeniu stavu právnej neistoty účastníkov konania, ktorá spočíva v tom, že nebolo určené kto je oprávneným užívateľom i parciel v časti žaloby, ktorá bola zamietnutá.

4. Žalovaný 1 v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol ako nedôvodné, napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne.

5. Žalovaný 2 v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol ako nedôvodné, napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobca, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia,

v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017, 9 Cdo 72/2020).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017, 9 Cdo 72/2020).

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017, 9 Cdo 72/2020).

10. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

11. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. V zmysle § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, pričom právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od

interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

16. V prejednávanej veci žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodil z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. K tomu dovolací súd uvádza nasledovné:

16.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (k tomu pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017; podobne tiež napr. 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017).

16.2. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) odvolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax odvolacieho súdu (R 83/2018). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. V zmysle judikátu R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

16.3. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa. V rozhodovacej praxi odvolacieho súdu je tiež ustálený názor, v zmysle ktorého sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len

kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

17. Zhrnúc vyššie uvedené, z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/ musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá "odklon" od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné (k tomu pozri R 1/2018).

18. Dovolateľ v dovolaní vyjadril nesúhlas s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý dospel k záveru o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu nad rámec nehnuteľností špecifikovaných v rozhodnutí Poľnohospodárskej platobnej agentúry zo dňa 17.12.2012. Podľa dovolateľa bolo podstatné to, že žalovaní 1 a 2 spochybňovali užívacie právo žalobcu ku všetkým špecifikovaným nehnuteľnostiam užívaným žalobcom.

19. Dovolací súd uvádza, že v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 51/2020, III. ÚS 387/2021) v prípade posudzovania prípustnosti dovolania je dovolací súd viazaný vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolateľ pri namietanom nesprávnom právnom posúdení veci nezadefinoval, nekonkretizoval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, v nadväznosti na to (logicky) ani nemohol uviesť, v čom nesprávnosť riešenia takej otázky odvolacím súdom podľa jeho názoru spočíva a ako mala byť táto otázka správne vyriešená, ani nešpecifikoval konkrétnymi judikátmi, stanoviskami či rozhodnutiami ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (porov. R 71/2018), od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť, ako ani tvrdenú rozdielnosť rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ale vyjadril len svoj nesúhlas s právnym posúdením odvolacieho súdu. Ako bolo už skôr v tomto rozhodnutí uvedené (pozri bod 16.3. tohto uznesenia) samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu prípadu (sporu), významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (m. m. 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017, 9 Cdo 8/2020, 9 Cdo 216/2021).

20. Ak by aj dovolací súd za právnu otázku tvoriacu prípustný predmet dovolacieho prieskumu považoval otázku preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je potrebné konštatovať, že takto zadefinovaná právna otázka by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP len za predpokladu, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bola žaloba žalobcu čiastočne zamietnutá. Pokiaľ ale (ako je tomu aj v tomto prípade) rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na dvoch alebo viacerých (z hľadiska merita rozhodnutia rovnocenných) dôvodoch, z ktorých každý jeden aj len samostatne bol súdom považovaný za kľúčový [v tom zmysle, že so zreteľom naň bolo treba žalobu buď zamietnuť alebo (naopak) žalobe vyhovieť], zaťažuje procesná povinnosť dovolateľa preukázať prípustnosť a opodstatnenosť dovolania vo väzbe na každý jeden z týchto dôvodov. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. Inak povedané, ak z dvoch alebo z viacerých kľúčových a rovnocenných dôvodov, na ktorých právne stojí napadnuté odvolacie rozhodnutie, minimálne jeden dôvod v rámci dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 CSP obstoí (dovolanie je tu neprípustné, alebo nie je tu dôvodné, resp. tento dôvod nie je dovolaním napadnutý, pozn.), nemôžu obstať ďalšie dôvody podľa § 421 ods. 1 CSP, aj keby všetky ostatné kľúčové dôvody mali byť in concreto prípustné a opodstatnené, dôvodné (viď 9Cdo/63/2021, 9Cdo 117/2021).

21. V prejednávanom spore bolo zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v zamietajúcej časti založené nielen na závere o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu, ale aj na závere o nepreukázaní

uzatvorenia nájomných zmlúv k sporným dielom, keď odvolací súd vychádzajúc z identifikácie, ktorú žalobca doručil, porovnal nájomné zmluvy s konkrétnymi číslami parciel uvedených v identifikácii a zistil, že k iným nehnuteľnostiam, ako tým, ktoré sú uvedené vo vyhovujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu, žalobca nájomný vzťah nepreukázal. Dovolateľ pritom nesprávne právne posúdenie namietal len vo vzťahu k danosti naliehavého právneho záujmu, záver odvolacieho súdu o nepreukázaní uzatvorenia nájomných zmlúv k sporným dielom ako ďalšieho dôvodu zamietnutia žaloby dovolateľ nenamietal, resp. vo vzťahu k nemu nenastolil žiadnu právnu otázku. Preto ak by aj dovolací súd prípadne konštatoval nesprávne právne posúdenie otázky prípustnosti určovacej žaloby, takýto záver by sám o sebe nemal žiaden vplyv na konštatovanie vecnej správnosti či nesprávosti celého rozhodnutia, nakoľko vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia by bolo možné konštatovať len vtedy, ak by bola konštatovaná vo vzťahu k všetkým samostatným dôvodom zamietnutia žaloby. Inými slovami žalobca by podaním dovolania namietajúc nesprávne právne posúdenie mohol docieľiť zmenu rozhodnutia vo svoj prospech len vtedy, ak by namietal nesprávne právne posúdenie všetkých samostatných rozhodujúcich otázok odôvodňujúcich zamietnutie žaloby, teda aj záver odvolacieho súdu o nepreukázaní uzatvorenia nájomných zmlúv k sporným dielom. Zodpovedanie dovolateľom nastolenej otázky by tak malo v tomto prípade len akademický charakter, bez vplyvu na záver odvolacieho súdu o dôvodnosti čiastočného zamietnutia žaloby.

22. Dovolaciemu súdu z obsahu dovolania vyplynulo, že dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v skutočnosti spochybňuje vyhodnotenie dôkazov dovolacím súdom, ktoré ho viedli k záveru, že žalobca v zamietajúcej časti nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení a zároveň nepreukázal uzatvorenie nájomných zmlúv k sporným dielom. Dovolací súd však nie je treťou inštanciou, a preto sa pred ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd na tomto mieste tiež pripomína, že namietaním nesprávnosti skutkových zistení na základe vykonaného dokazovania nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Napokon je potrebné uviesť aj to, že žalobca v dovolaní vôbec nenamietal vadu zmätočnosti ako dovolací dôvod v zmysle § 420 CSP, namietal iba nesprávne právne posúdenie ako dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

23. Pokiaľ by dovolací súd nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti uvedenej časti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priechiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

24. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, ktorým namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

25. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

26. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.